

An aerial photograph of a rural area covered in snow. In the center, there is a cluster of several houses, some with red roofs and others with white roofs. The surrounding land is divided into various agricultural plots, some of which are snow-covered. There are also some green areas, likely forests or pastures. A few small roads or paths are visible, connecting the different parts of the village and the surrounding fields.

SUHOZIDNA BAŠTINA KONAVALA

SADRŽAJ:

- I. POVIJEST KONAVALA
- II. REZULTATI ZAVRŠNOG I DIPLOMSKOG RADA
- III. IZRADA PUBLIKACIJE "SUHOZIDNA BAŠTINA KONAVALA" - KAKO JE SVE POČELO?
- IV. TERENSKO ISTRAŽIVANJE
- V. LOKALNI NAZIVI
- VI. INTERAKCIJA S LOKALNOM ZAJEDNICOM
- VII. TRENDovi U PROSTORU
- VIII. SPAŠAVANJE KUĆERICA
- IX. FESTIVAL MOBA

autor:

Anita Trojanović, mag.ing.kraj.arh.
Schooling d.o.o.

XXIV.

O međi i mrginu i suhozidini vinograda

Ako neki vinograd ili zemlja bude poviše neke međe, a netko ispod te međe ima vinograd ili zemljište, vlasnik tog zemljišta ili što je ispod međe, ako bude htio napraviti suhozidinu, može je napraviti na svome, a tu među čistiti nožem ili srpom. A dužan je ostaviti jedan lakat zemlje duž rečene međe za mrgin, koji može čistiti motikom ne dirajući prije spomenutu među.

XXV.

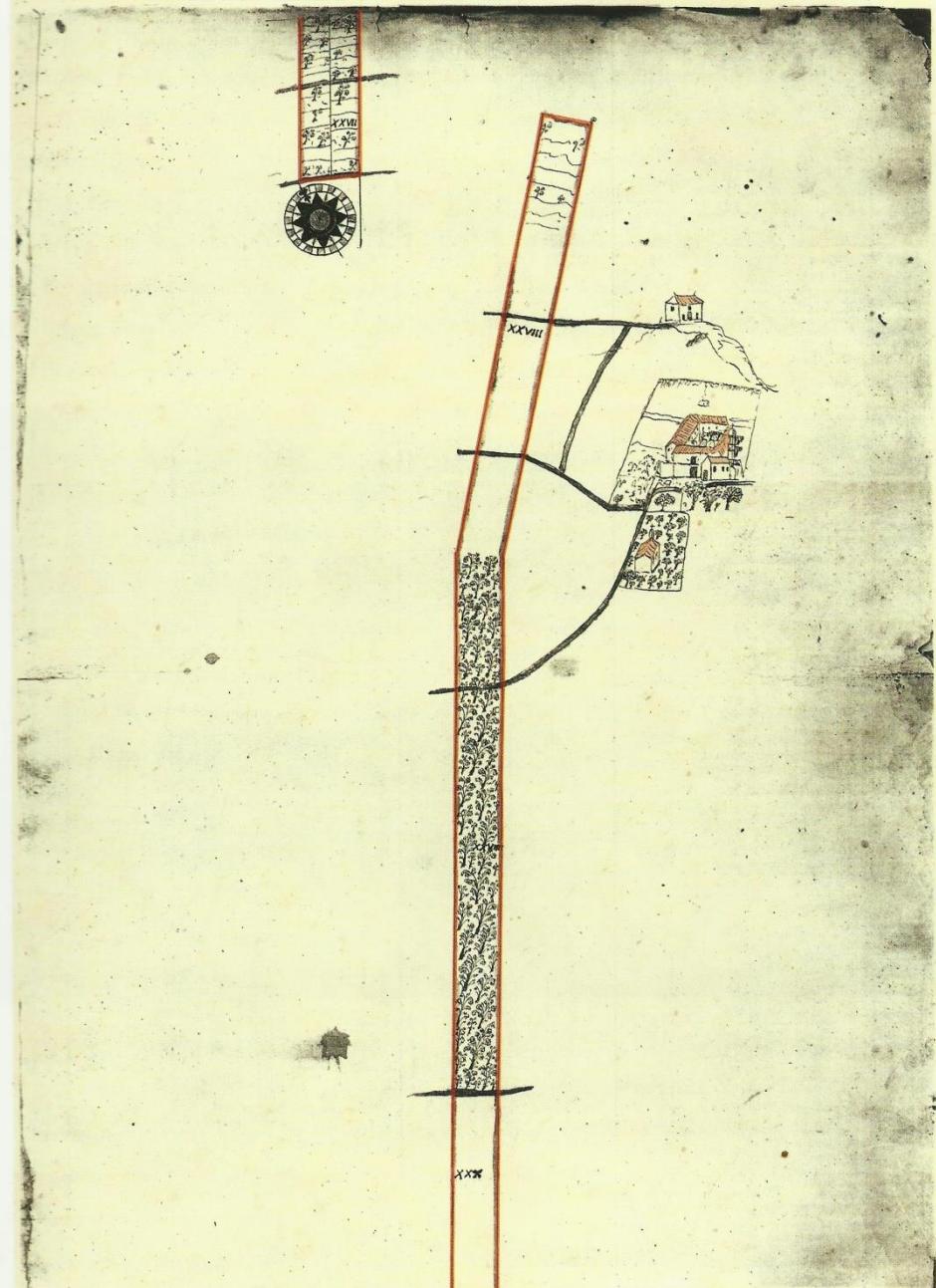
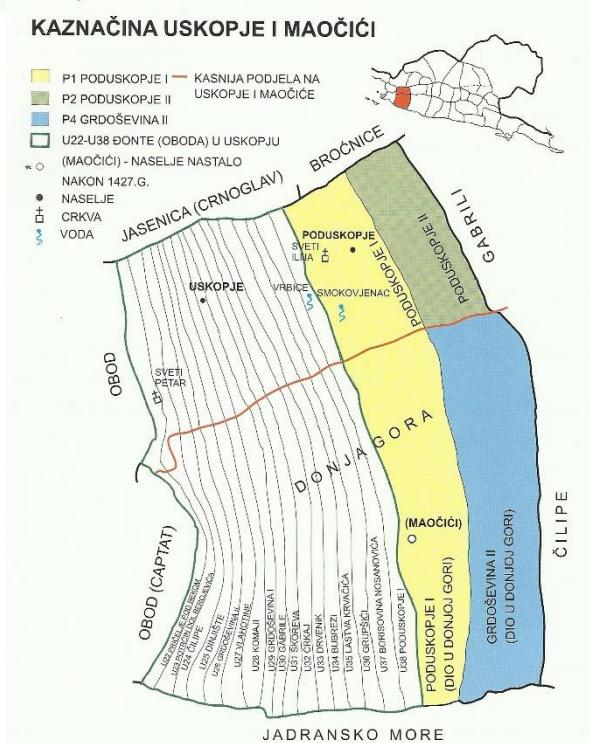
O međi i mrginu između vinograda i zemljišta više vlasnika

Ako između vinograda i zemljišta što su u razini bude međa ili mrgin, neka ta međa ili mrgin budu zajednički vlasnicima tih vinograda ili zemljišta, a kad dotični vlasnici budu obrađivali rečena zemljišta ili vinograde, ne smiju prelaziti među koja je među njima. A mrgin neka bude pola jedne, a pola druge strane.

(Statut grada Dubrovnika, 1437.)

N. Kapetanić, 2011.

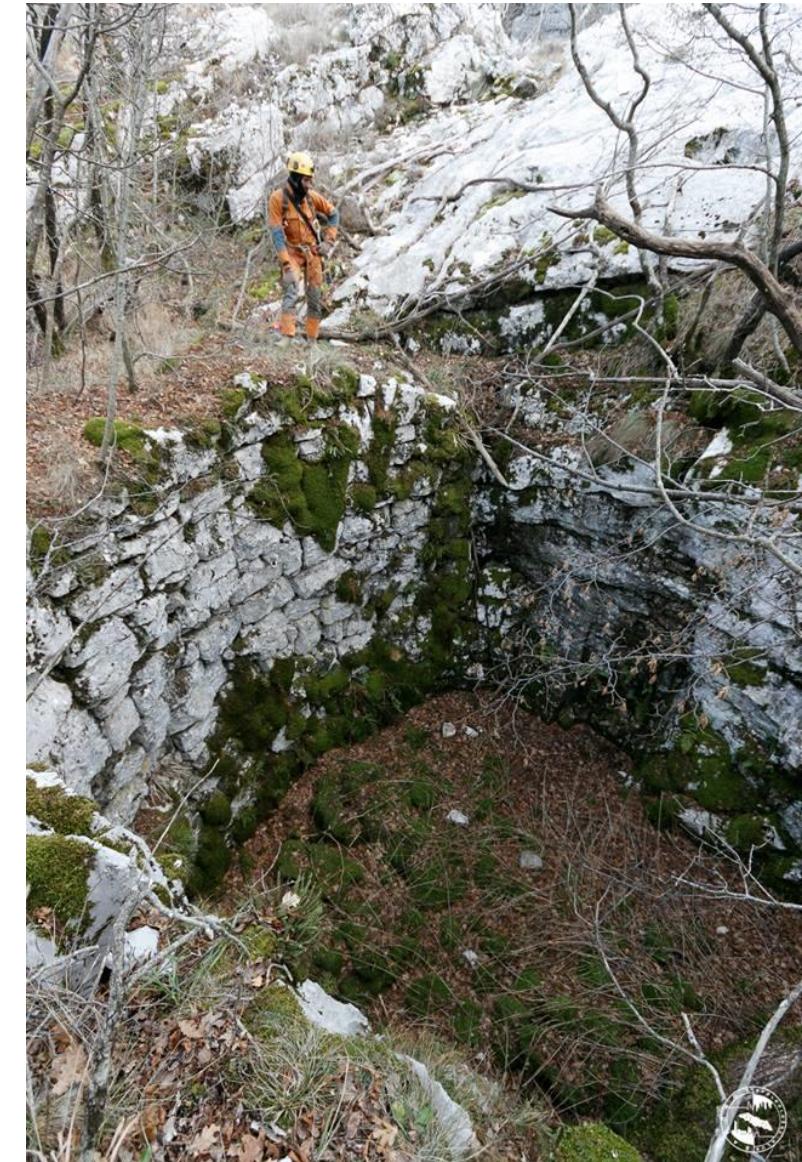
Karta 8. Granice kaznačina u odnosu na granice desetina.

9. Crtež franjevačkog samostana Sv. Vlaha, kneževa dvora i crkve Sv. Trojstva iz 1741. godine. Lijevo je donata desetine Svetog Đurđa smještena u desetini S-1 Rudež Nartićića оформljena 1423. godine (DAD, Mapa crkvenih posjeda desetina Svetog Đurđa i Uskoplja I, neuvršteno u serije).

USKOPLJE

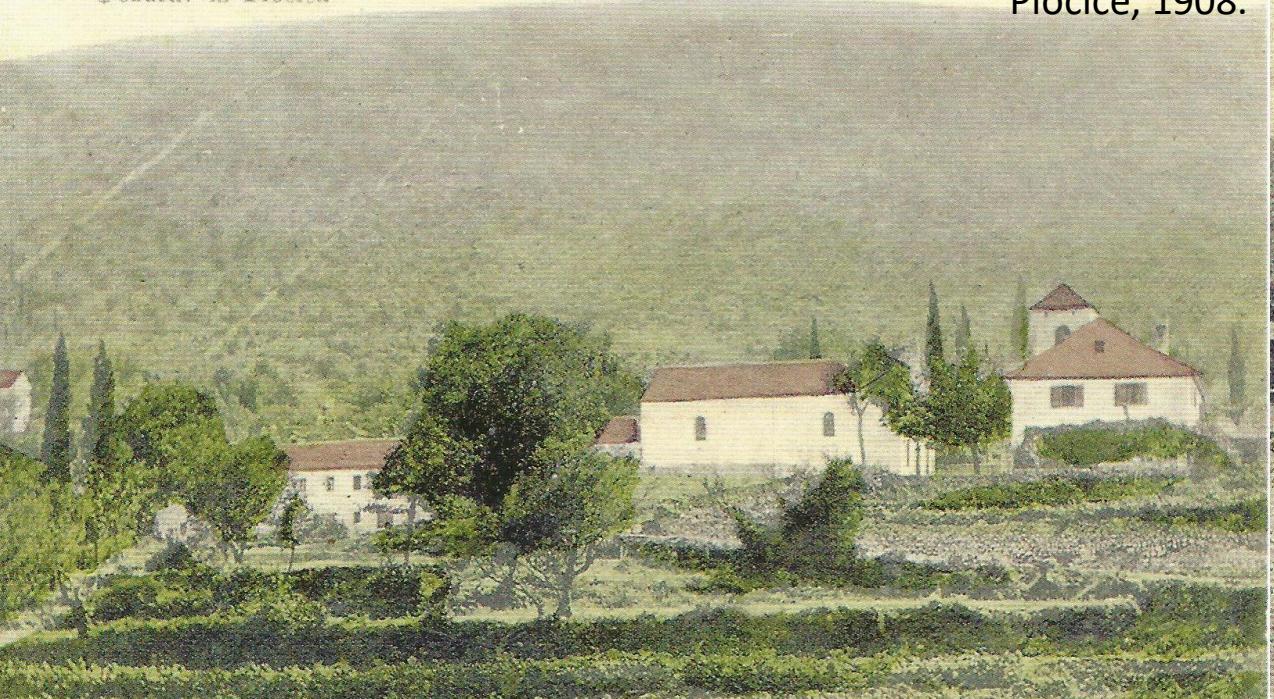

Ledenica; autor: Nenad Buzjak (DUBA KONAVOSKA)

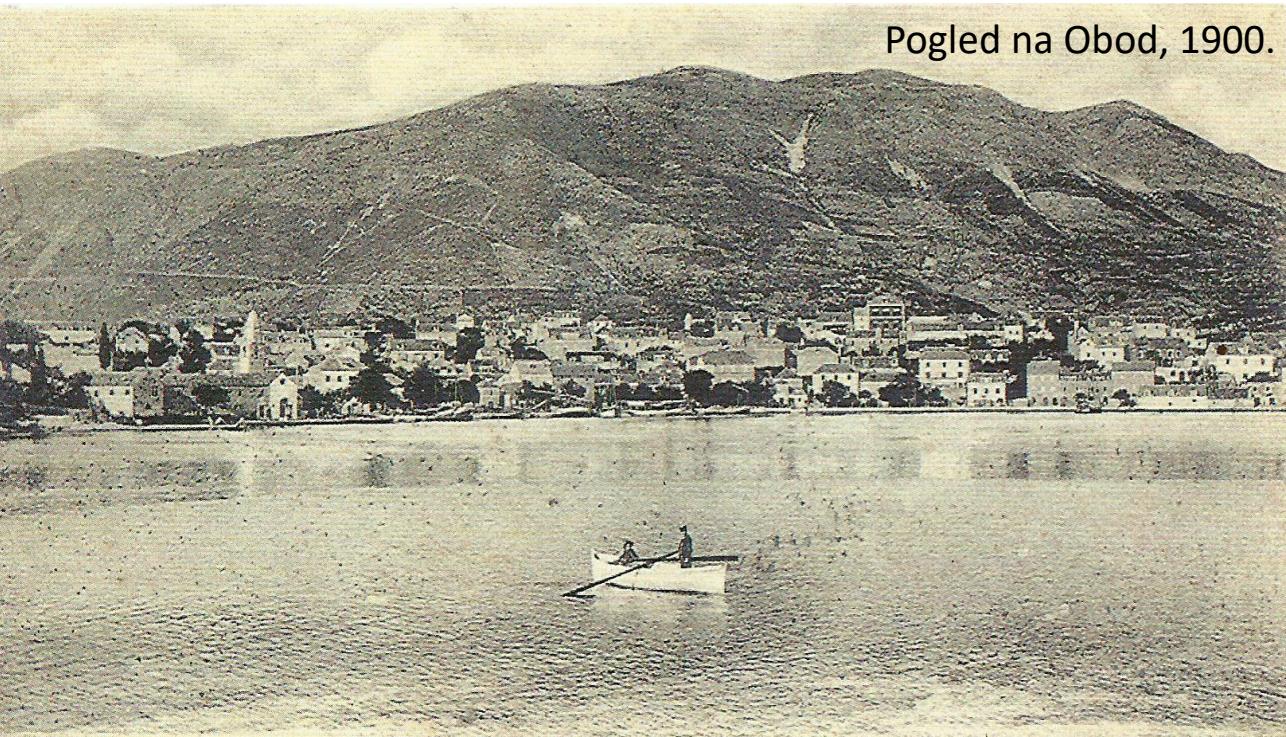
PLOČICE, OSOJNIK 2009. (photo by: Baldo Metković)

Pozdrav iz Pločica

Pločice, 1908.

Pogled na Obod, 1900.

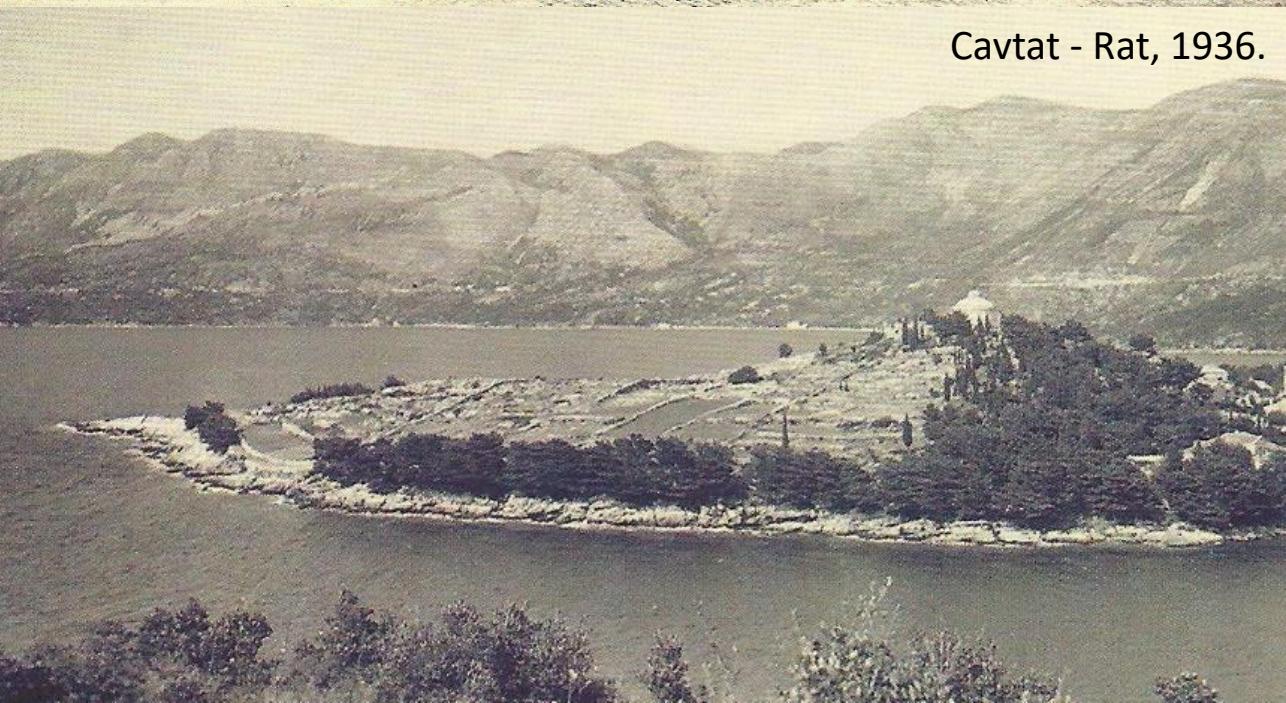

Cavtat

Cavtat, 1906.

Cavtat - Rat, 1936.

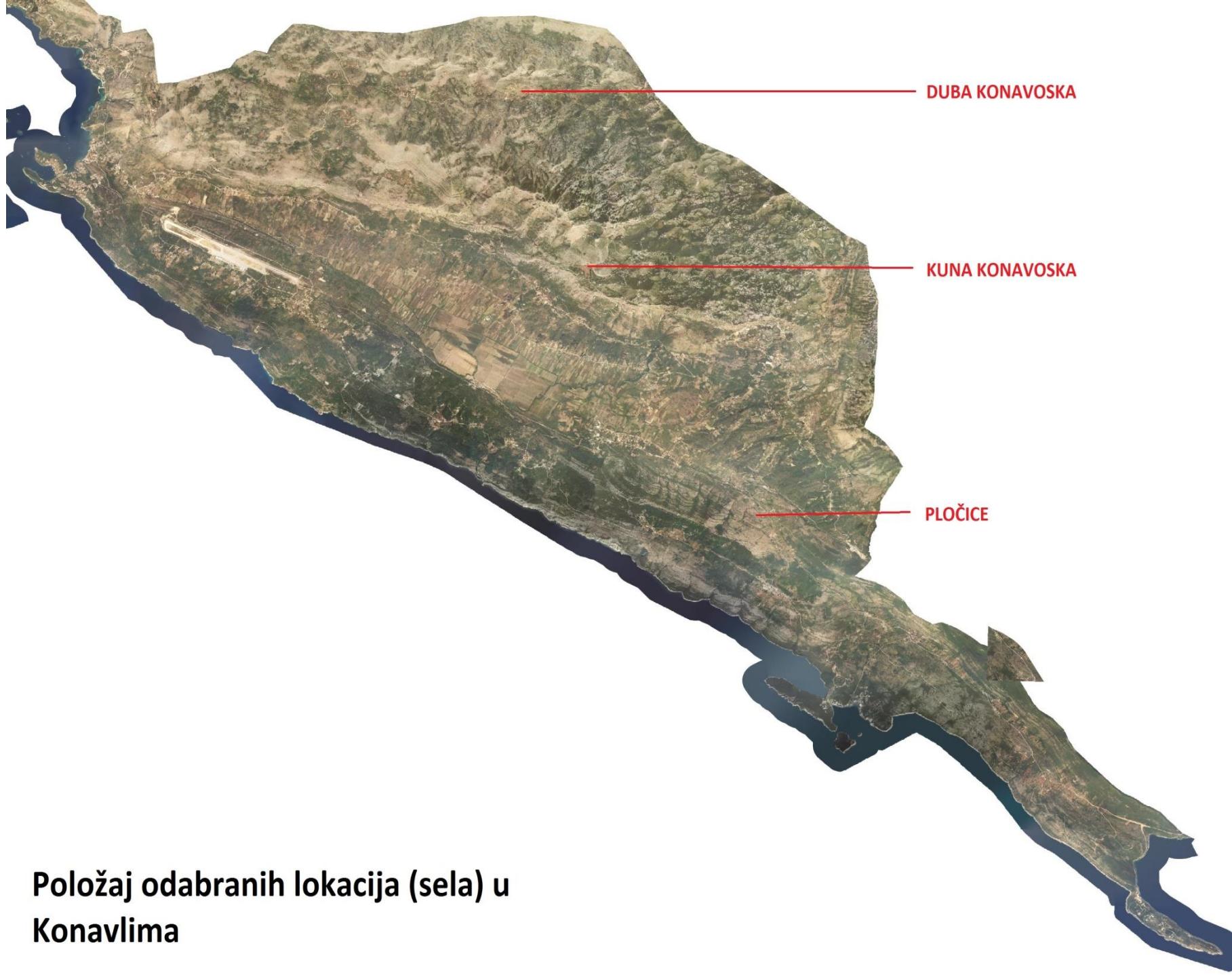

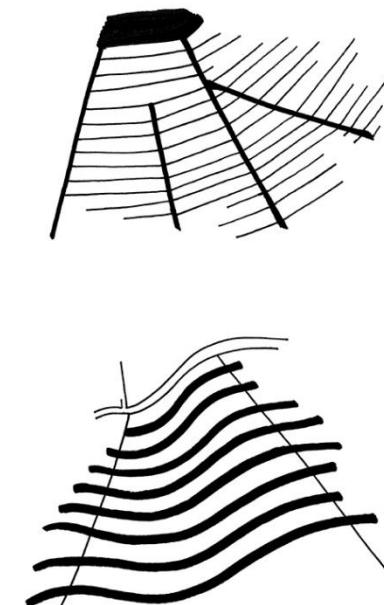
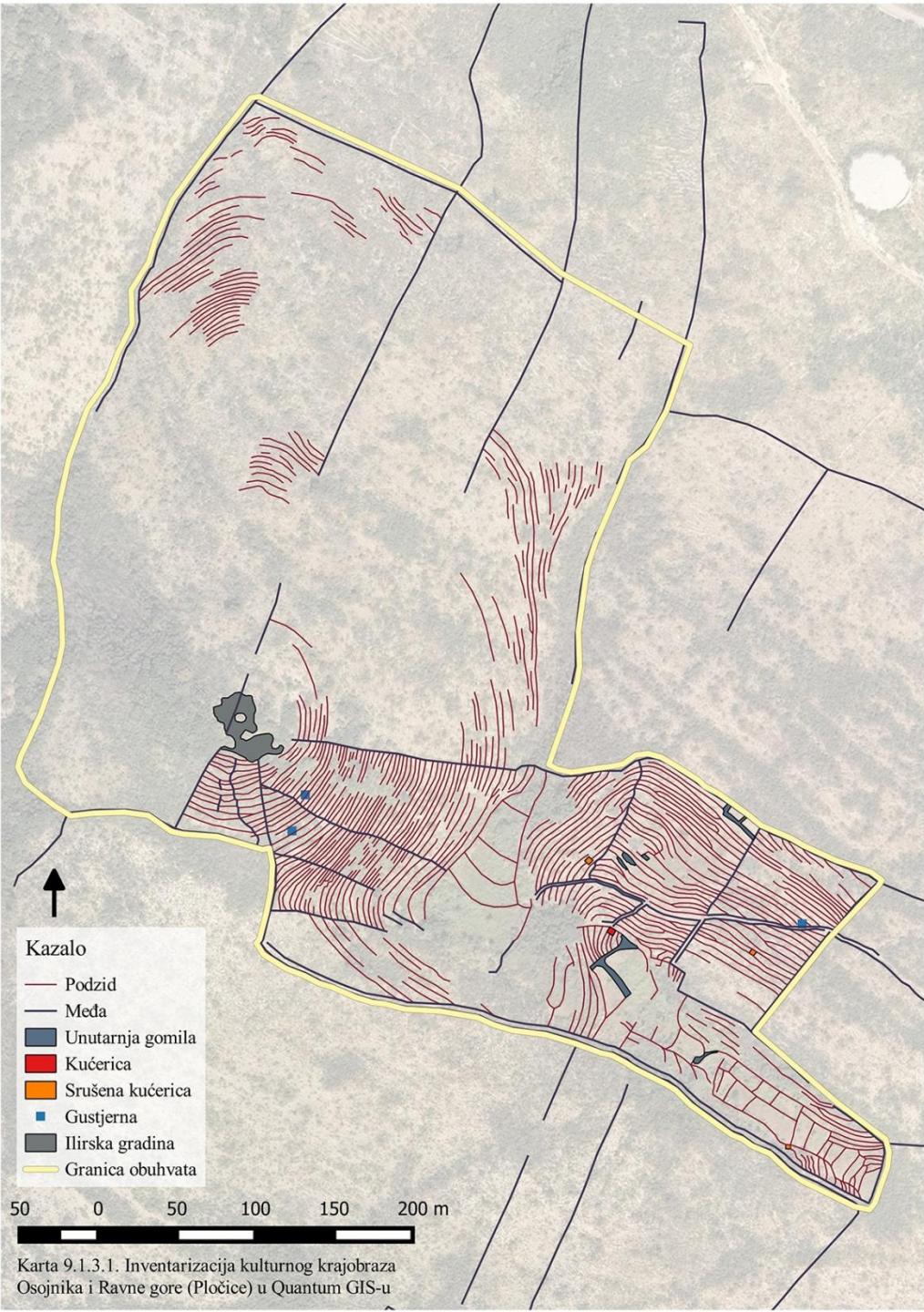
MOLUNAT

REZULTATI ZAVRŠNOG RADA

Položaj odabranih lokacija (sela) u Konavlima

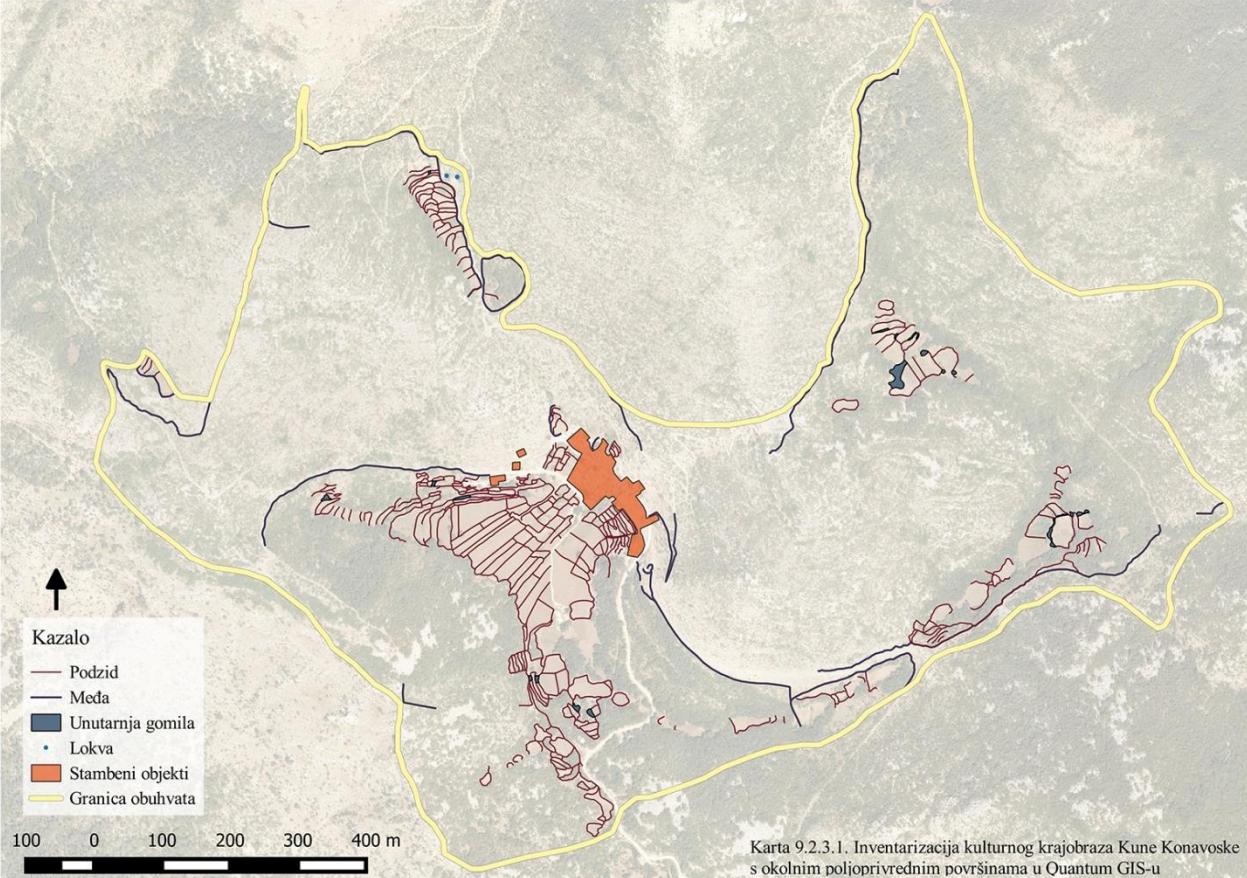

Karta suhozidnih oblika na Osojniku i Ravnoj gori izrađena u Quantum GIS-u

- Stepenaste terase, paralelne jedne s drugima, koje su zbog reljefne konfiguracije na brežuljku blago zakrivljene
  - podzidi – 14889 metara
  - međe – 7046 m
  - gomile – 386 m²
  - gustjerne – 6
  - kućerice – 1
-
- najviše oblika je izgrađeno za vrijeme vinske konjukture
  - velika oštećenja se javljaju uslijed konjske ispaše

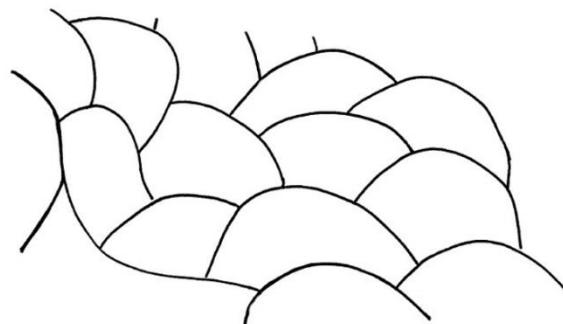
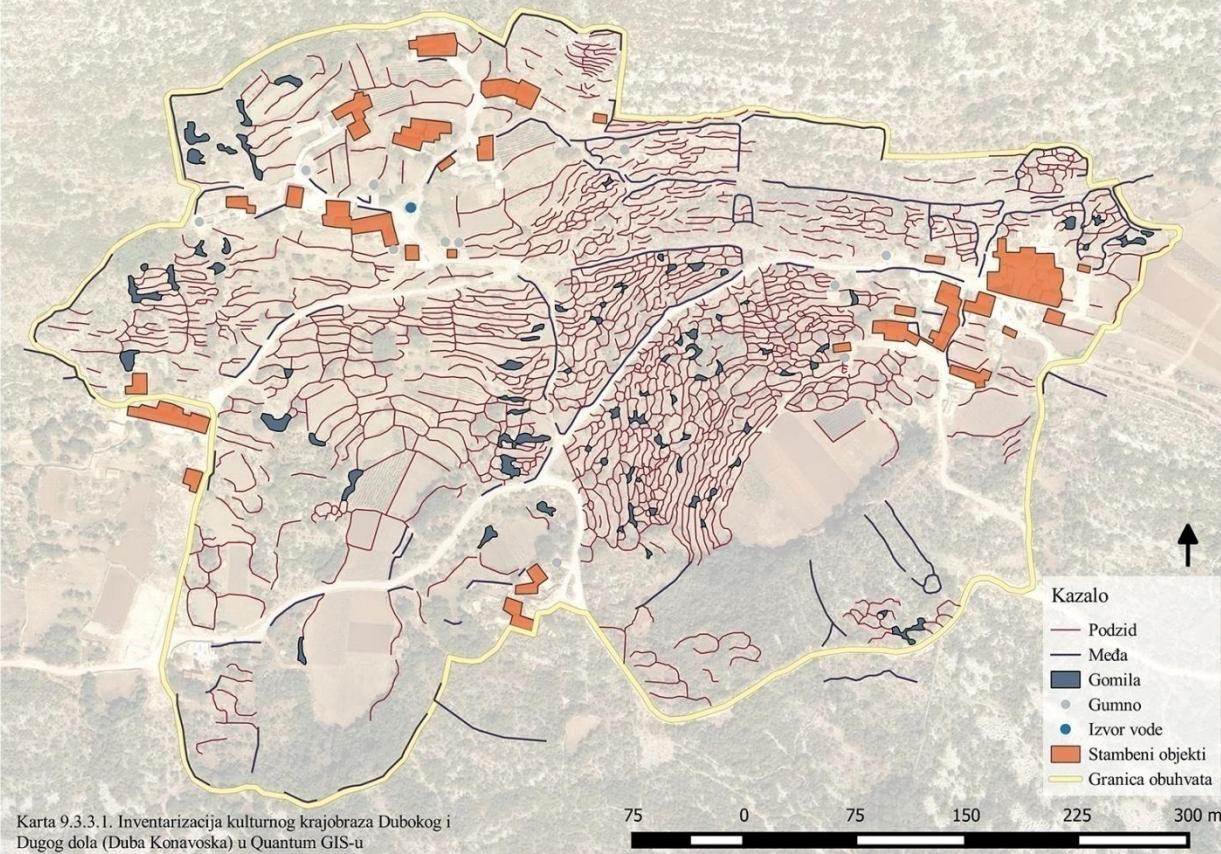
Karta suhozidnih oblika na Kuni Konavoskoj izrađena u Quantum GIS-u

Karta 9.2.3.1. Inventarizacija kulturnog krajobraza Kune Konavoske s okolnim poljoprivrednim površinama u Quantum GIS-u

- terasirana polja koja su većinom smještena u plodnim jarugama s naslagama rastresitog materijala
  - Prema tipologiji Grove i Rackhama (2003.) spadaju u terase u obliku brane u vododerini.
  - podzidi – 12638
  - međe – 4643
  - gomile – 1470 m²
  - lokve - 2
-
- nekada se na Kuni najviše proizvodio duha. Danas se najviše uzgaja krumpir i proizvodi sir
  - prvi oblik turizma sa smještajnim kapacitetom se javlja prije 4 godine

Karta suhozidnih oblika na Dubi Konavskoj (Duboki i Dugi dol) izrađena u
Quantum GIS-u

- Terase su polukružnog oblika, džepne, manje površine na kojima su redovito posađena jedan ili dva stabla.
- podzidi – 19411
- međe – 3414
- gomile – 3260 m²
- gumna – 10

REZULTATI DIPLOMSKOG RADA

Karta 6.1. Administrativne granice sela u Konavlima

Kazalo

1 VITALIJNA	17 PRIDVORJE
2 ĐURINICI	18 LOVORNO
3 MOLUNAT	19 LJUTA
4 MIKULICI	20 GRUDA
5 POLJICE	21 PALJE BRDO
6 RADOVCIĆI	22 PLOCICE
7 POPOVIĆI	23 VODOVADA
8 KOMAJI	24 ZASTOLJE
9 ČILIPI	25 DUBRAVKA
10 MOČĆI	26 DUNAVE
11 ZVEKOVICA	27 KUNA KONAVOSKA
12 CAVTAT	28 DUBA KONAVOSKA
13 USKOPLJE	29 STRAVČA
14 GABRILI	30 ŠILJEŠKI
15 DRVENIK	31 BROTNICE
16 MIHANIĆI	32 JASENICE

7.1. Vitaljina

OPIS NASELJA

Selo je smješteno na krajnjem jugoistočnom dijelu Konavala. Prostire se između rta Ostro, mora i grebena Kobile. Reljef je predstavljen manjim flišnim uvalama i vapnenačkim grebenima različitih pravaca. Selo je razbijenog tipa, izdvojeno u pet zaselaka: Bezboge, Nitrovići, Gornji kraj, Donji kraj i Misletići. Tek se manji dio kuća pruža linearno uz cestu. Podignuti su na rubovima uvala i grebena. Prevladava tradicionalna arhitektura u kamenu, s minimalnim intervencijama modernog.

Sl.7.1.1. Pogled na selo

Sl.7.1.2. Izražena boja crvenice u masliniku

OPIS POLJOPRIVREDNIH POVRŠINA

Obradiva zemljišta su se smjestila u plodnoj uvali koje su u najnižim dijelovima odijeljene na mnogobrojne privatne parcele. Na njivama se uzgajaju većinom povrtnе kulture: krumpir i kupus. Na padinama plodne uvale su se smjestili maslinici, stari preko 300 godina. Ispod najvećeg maslinika u selu se vrši ispaša ovaca, te tako održavaju parcele čistima od korova. Na obalnoj padini su također smješteni maslinici, ali trenutno ih je vrlo malo u funkciji ili u procesu obnove.

Sl.7.1.3. Obradivani i zarasli maslinici

Sl.7.1.4. Terase u masliniku

SUHOZIDNE STRUKTURE

Najvećim dijelom prevladavaju podzidi dugih i organskih poteza, te podzidi paralelnih terasa omedeni dvostrukim zidovima na primorskom grebenu. Unutar sela, oko kuća, se nalaze brojne gustjerne i gumna za žito koje se nekoć uzgajalo u plodnoj uvali. Podzidi terasa na obredivim površinama su u dobrom stanju. Do neobradivih površina se teško pristupa zbog gустe šume. Prilikom terenskog istraživanja su evidentirane dvije poveće lokve. Kameni rub lokve je uklonjen kako bi služila za napajanje stoke.

Sl.7.1.5. Lokva

Sl.7.1.6. Gumno

VIZUALNI KARAKTER KRAJOBRAZA

Vitaljina se rasprostire na velikoj površini, sa točkastim zaseocima raštrkanim okolo. Zbog svog položaja na padinama uz polje, čini izraziti prostorni sklad. Područje oko sela i uvale je lako dostupno, dok na zapuštenim parcelama vlada divljina. Linija sela je duga, djelomično isprekidana. Gesto zarasla šuma hrasta crnike daje sivo-zelenu boju u kombinaciji s maslinama i čempresima, što dodatno pridonosi ambijentu sela, uz zvukove i miris mora na strmim obalama.

Sl.7.1.7. Urušena kućerica

Sl.7.1.8. Omedeni put za životinje ispod maslinika

**IZRADA PUBLIKACIJE "SUHOZIDNA
BAŠTINA KONAVALA"
KAKO JE SVE POČELO?**

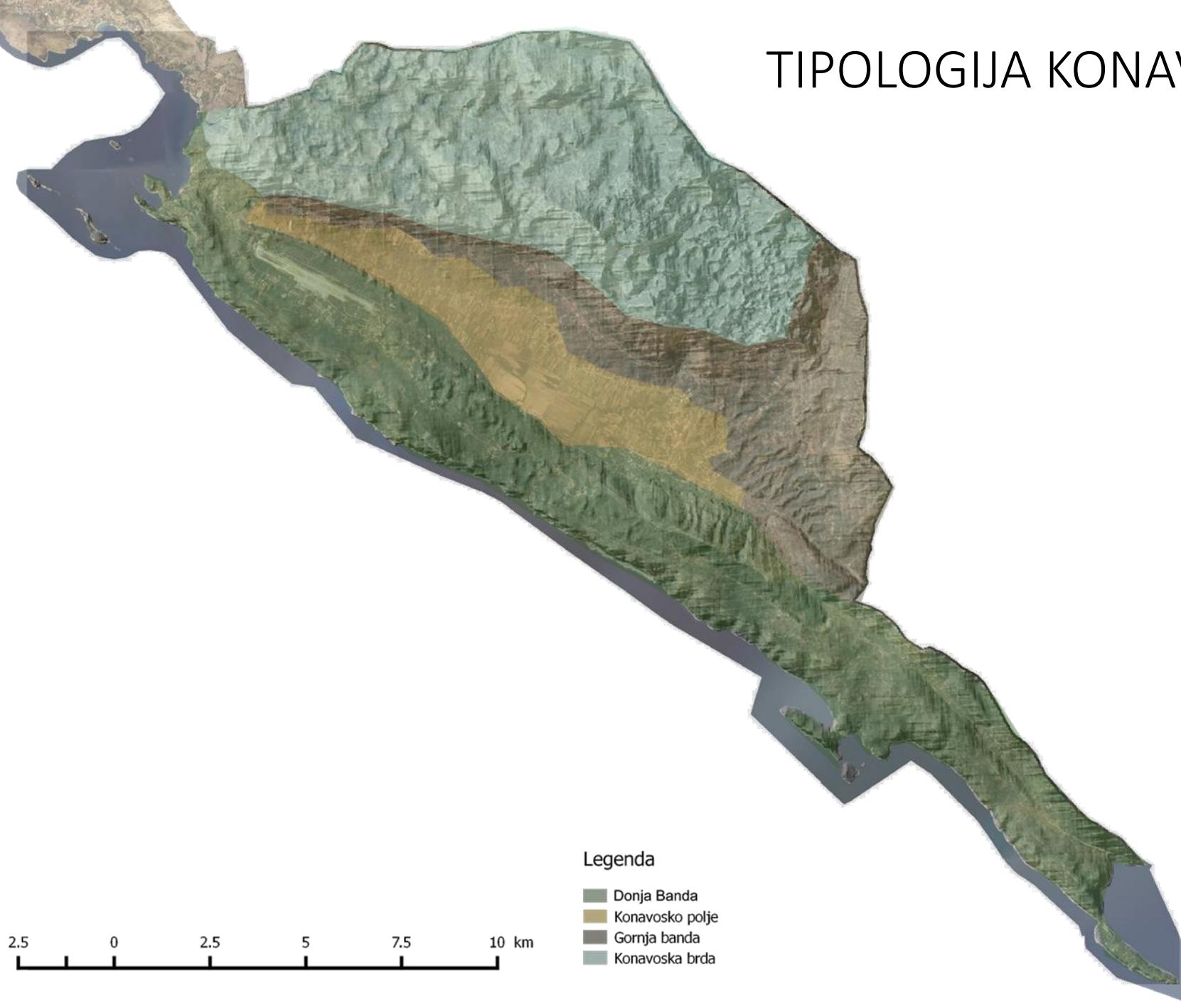
Cilj nam je identificirati, fotodokumentirati, te ilustrirati suhozide i suhozidne oblike, te zanimljive suhozidne krajobraze i lokalitete u Konavlima. U svrhu njegove interpretacije cilj nam je također proučiti lokalnu povijest i lokalne prakse s naglaskom na vještine i znanja gradnje u suho, ali i na kulturno-povijesne okolnosti geneze pojedinih objekata i lokaliteta. Želja nam je uključiti i animirati lokalno stanovništvo za sudjelovanje u prikupljanju podataka u obliku starih zapisa, dokumenata, ali i u obliku usmene predaje.

U suradnji s Maticom Hrvatskom ogrankom Konavle, te Muzejima i galerijama Konavala u izradi publikacije sudjeluju studenti krajobrazne arhitekture iz Konavala i djelatnici Studija krajobrazne arhitekture iz Zagreba.

PREZENTACIJA NA GRUDI

TERENSKO ISTRAŽIVANJE

1. KONAVOSKA BRDA

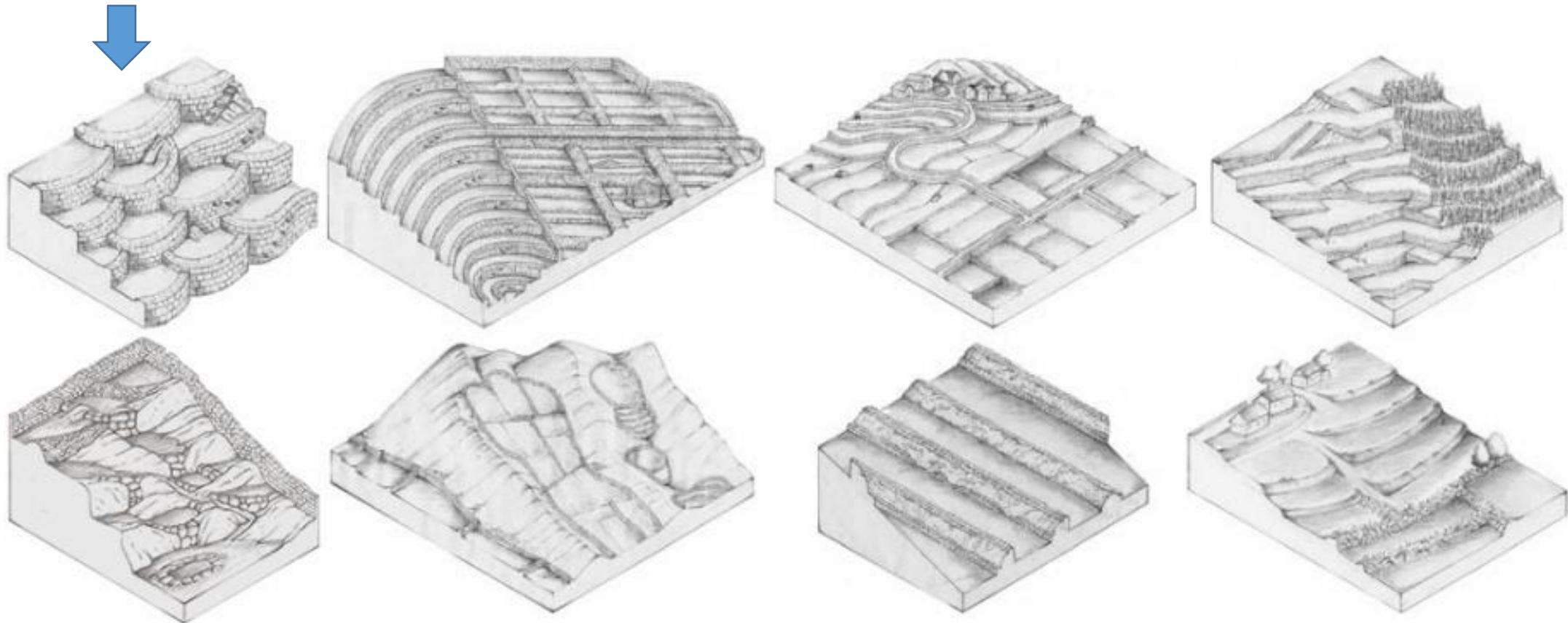

STRAVČA

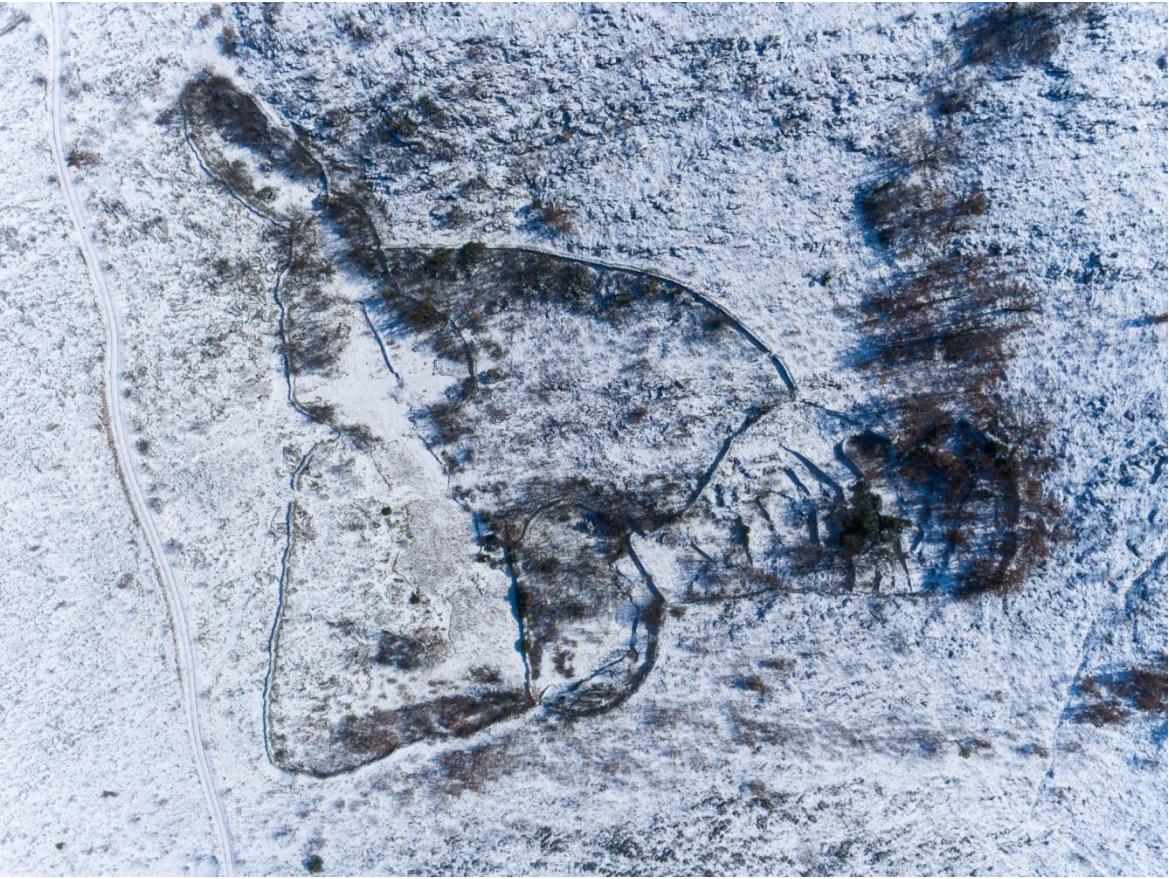

DUBA KONAVOSKA

Tipovi terasiranih krajobraza primorske Hrvatske; "The classification of Mediterranean terraced landscape - The case of Adriatic Croatia" – *Acta Geographica Slovenica*, 2017 (Andlar, Šrajer, Trojanović) - : Irregular and regular pattern terraced fields, Terraced fields in dry valley, Unwalled terraced fields without and with vegetation riser, Regular pattern step terraces, Irregular pattern terraces, Pocket pattern terraces, 'Off-contour' terraces.

ŠILJEŠCI

JASENICE

SELACI

2. KONAVOSKO POLJE I GORNJA BANDA

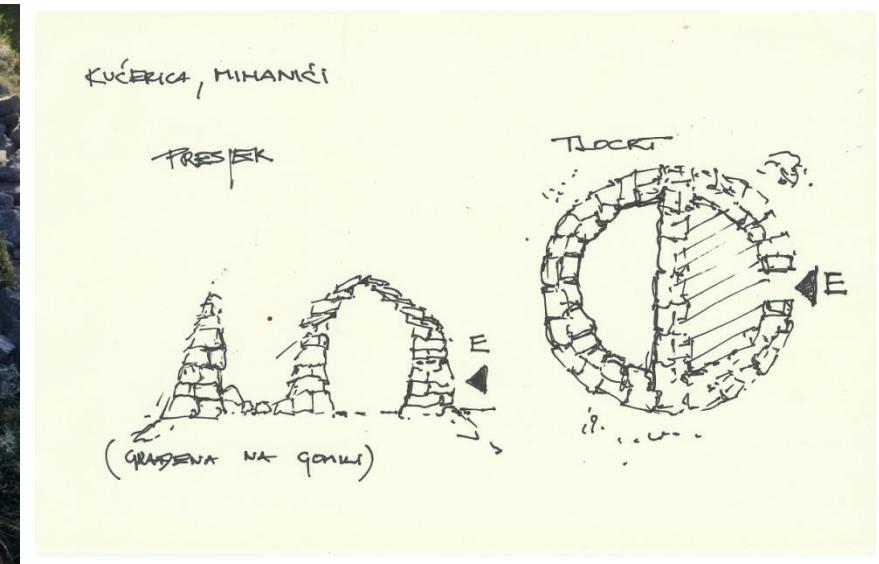
DUNAVE

LJUTA

POLJE (GABRILI)

MIHANIĆI

3. DONJA BANDA

RADOVČIĆI

RADOVČIĆI

POLICE

Močici

TERENSKI OBRAZAC

1. Obrazac br. _____

- Lokacija: USKOPJE (KOD SERPENTINA)
- Točka pogleda:
- Datum: PETAK, 24.7.17.
- Broj fotosnimka:
- Autor: ANITA I.

2. Opis šire slike prostora

• Reljef:

Zaravan Padina Ponikve Udalina Uvala Obala Drugo: _____

• Karakteristike reljefa:

Razvedeno Nerazvedeno Strmo Zaravnjeno Razvijeno Valovito

Drugo: _____

• Površinski pokrov:

Prirodno Antropogeno Kamenjar Travnjac Garig Makija Šuma Kultivirana vegetacija

Drugo: ~~POSTEPENO PRELAZI U TIPASTOVU ŠUMU~~

• Namjena površina

? Pašnjak Maslinik Vinograd Njive Mješovite poljoprivredne površine

Drugo: NEMA OSIATAKA

• Hidrologija:

Riječni tok More Lokva Slap Potok Povremeni vodotoci Drugo: NEMA

• Elementi/lokaliteti prirodne i/ili kulturne baštine

3. Opis naselja: (naziv) USKOPJE

• Položaj:

Na zaravni Na padini brda Na padini ponikve U udolini Na razvedenom terenu Uz obalu U uvali

Drugo: _____

• Veličina:

Mala Srednja Velika

• Tip:

Linearno Zbijeno Raštrkano Linearno-raštrkano U sustavu više zaseoka

Drugo: LINEARNO NIZ PADINU?

• Arhitektura:

Tradicionalna Moderna Kombinirana Drugo: _____

• Stanje:

Naseljeno Djelomično naseljeno Napušteno Razrušeno

Drugo: _____

• Pristupačnost, promet i ostala infrastruktura:

Stanje: USKE ULICE SERPENTINE

• Integritet cjeline naselja/sela:

Nizak Srednji Visok Drugo: _____

ZAKLJUČAK DOSADAŠNJEG ISTRAŽIVANJA

Kazalo

- 1 VITALJINA
- 2 ĐURINIĆI
- 3 MOLUNAT
- 4 MIKULIĆI
- 5 POLJICE
- 6 RADOVCIĆI
- 7 POPOVICI
- 8 KOMAJI
- 9 CILIPI
- 10 MOĆICI
- 11 CAVTAT
- 12 ZVEKOVICA
- 13 USKOPLJE
- 14 GABRILI
- 15 DRVENIK
- 16 MIHANIĆI
- 17 PRIDVORJE
- 18 LOVORNO
- 19 LJUTA
- 20 GRUDA
- 21 PALJE BRDO
- 22 PLOCICE
- 23 VODOVAĐA
- 24 ZASTOLJE
- 25 DUBRAVKA
- 26 DUNAVE
- 27 KUNA
- 28 DUBA
- 29 ŠTRAVČA
- 30 ŠILJESKI
- 31 BROTNICE
- 32 JASENICE

LOKALNI NAZIVI

gumno (PALJE BRDO)

gustjerna s pilom (ČILIP)

škalpa (GORNJA LJUTA)

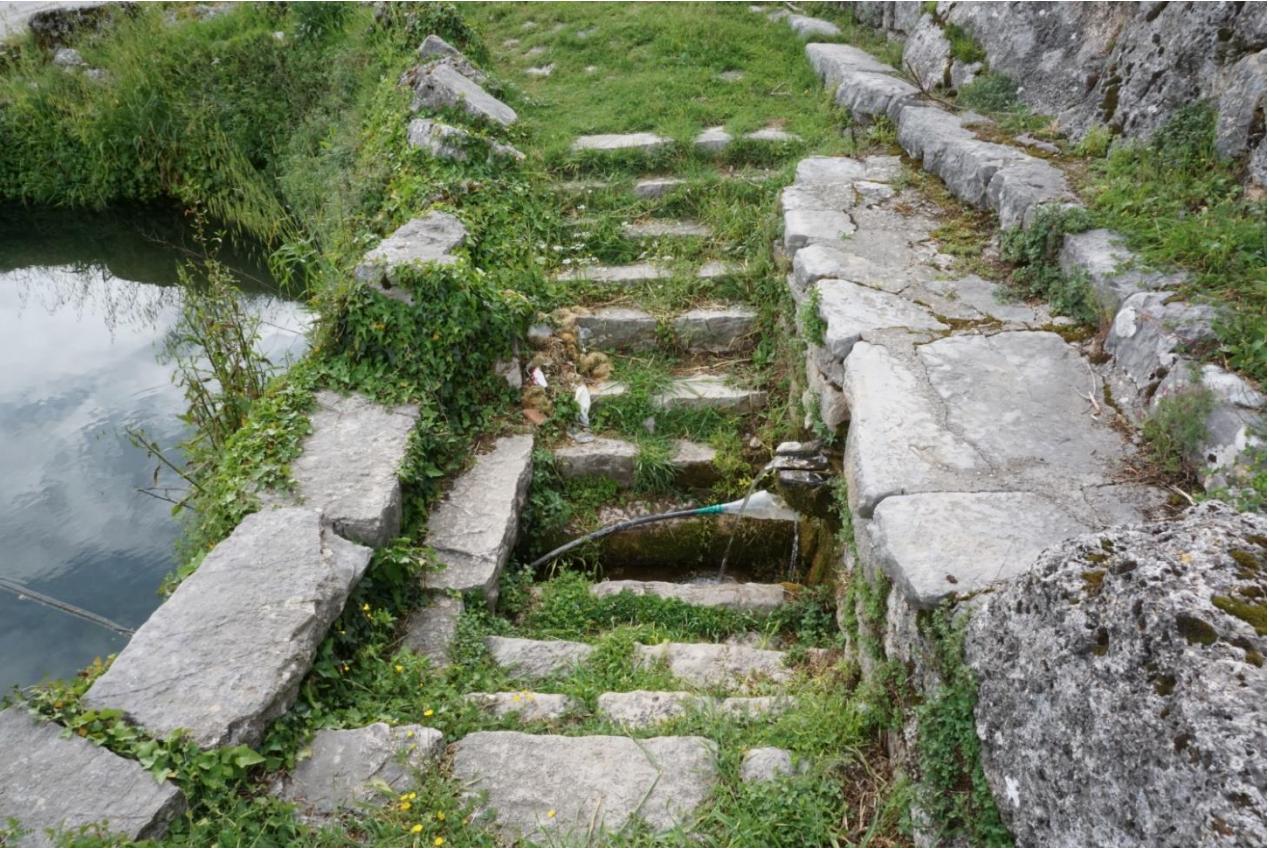
pojata (DUBA KONAVOSKA)

janik (BALETINI)

kućerica (ZVEKOVICA)

točak (DUBA KONAVOSKA)

INTERAKCIJA S LOKALNOM ZAJEDNICOM

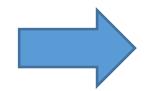
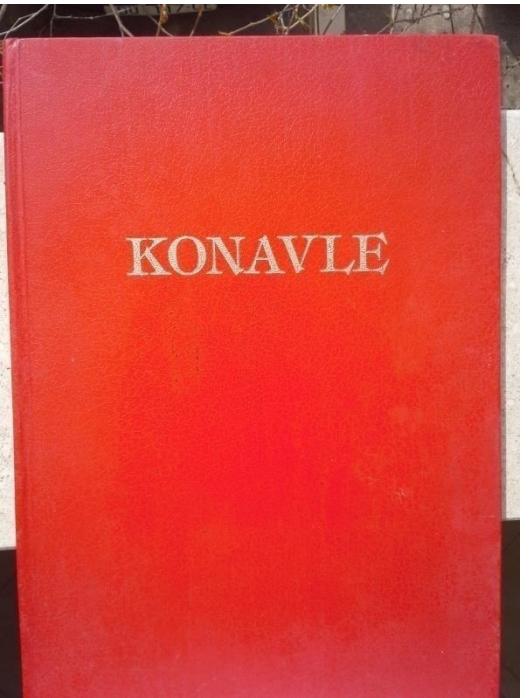
MOLUNAT, MIKULIĆI - *klačina*

GABRILI – *tupej, grintej*

ĐURINIĆI

S. Mijović Kočan – *Konavle*, 1984. (VODOVAĐA)

MIHANIĆI (ORAŠJE)

DANAŠNJI TRENDovi

MIHANIĆI (ORAŠJE)

PLOČICE, OSOJNIK 2009.
(autor fotografije: Baldo
Metković)

PLOČICE, OSOJNIK 2015.

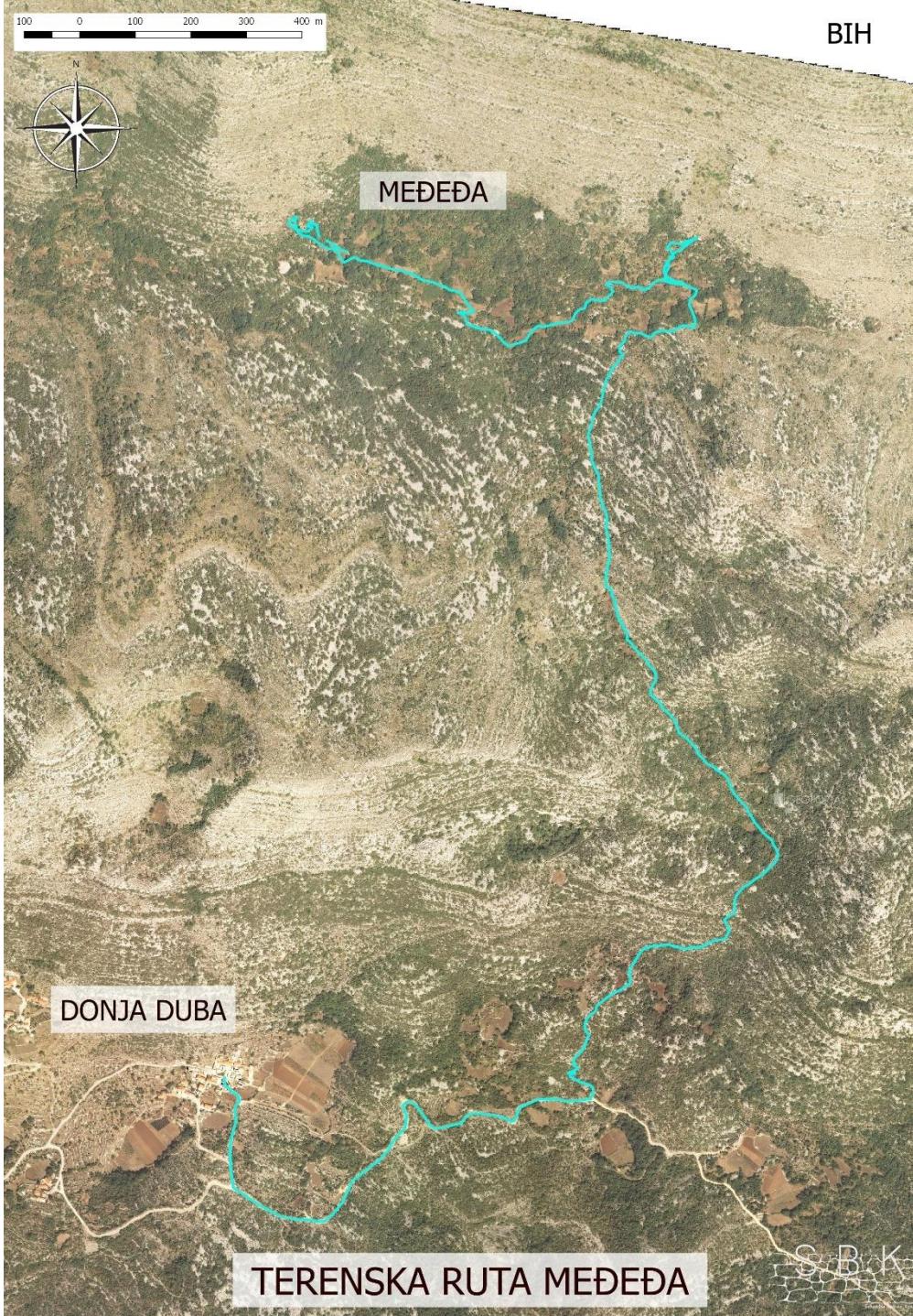
OBOD (CAVATAT)

100 0 100 200 300 400 m

BIH

TERENSKA RUTA MEĐEDA

S.B.K.
Socijalističko građevinarstvo

1. Obiteljska kuća sa štalom u prizemlju i stambenim prostorom na prvom katu
2. Ognjište
3. Janik
4. Štala
5. Natkriveni obor za stoku sitnog zuba
6. Svinjarac

RAZVOJ ZVEKOVICE OD 1960.g. DO DANAS

ZVEKOVICA

LOVORNO

GORNJE DUNAVE

PALJE BRDO (ZASEOK KARASOVIĆI) (U. Pećar)

TUŠIĆI

KAKO UVJERITI DRUGE U VRIJEDNOST SUHOZIDNE BAŠTINE???

MOČIĆI (ZRAČNA LUKA)

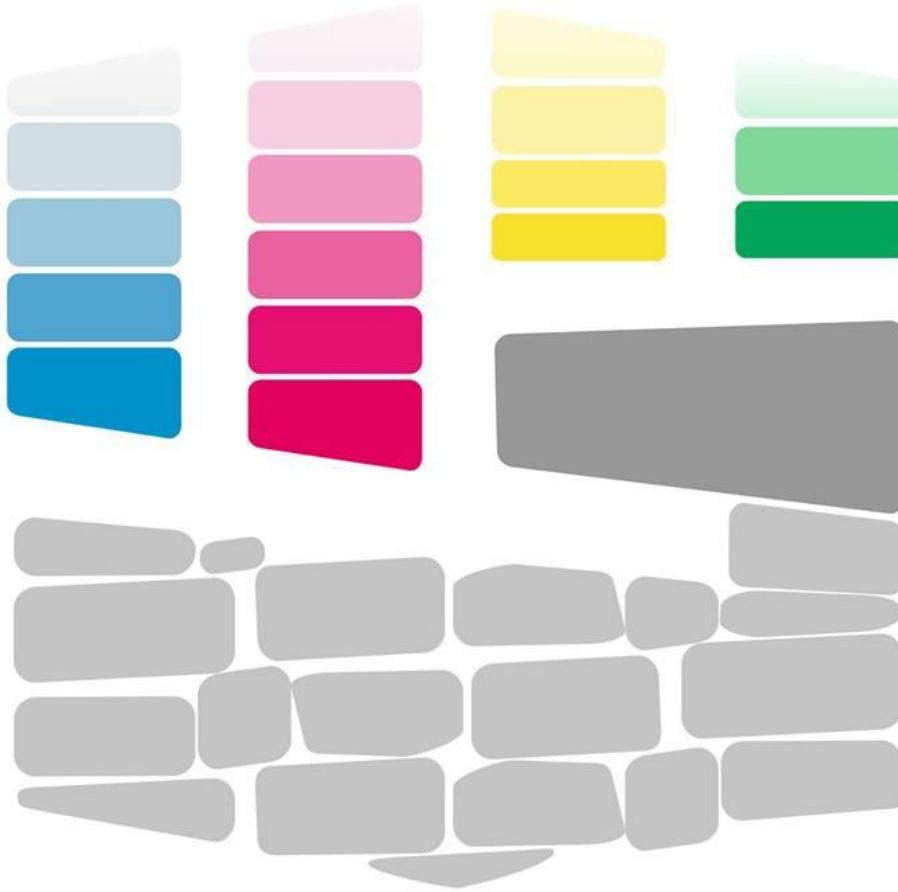
MOČIĆI (ZRAČNA LUKA)

MOČIĆI (ZRAČNA LUKA)

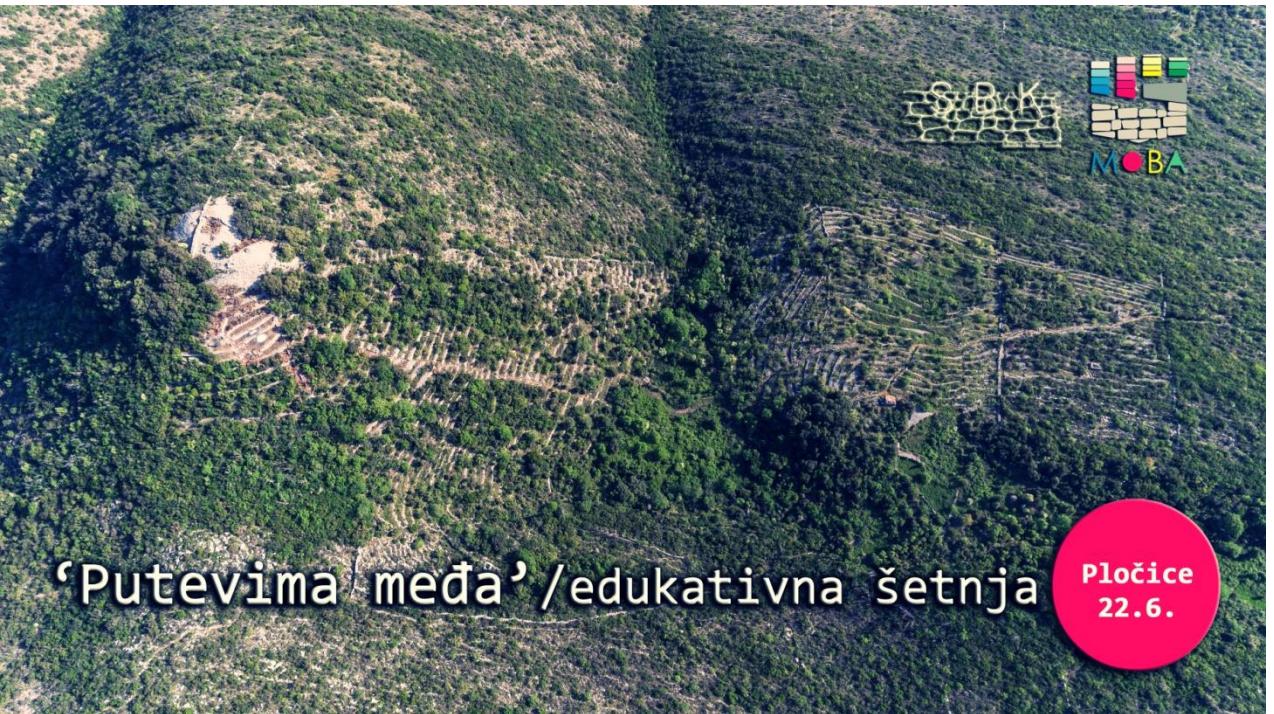

MOČIĆI (ZRAČNA LUKA)

M O B A

22.-24.6.2018. /// EDUKATIVNA ŠETNJA, SUHOZIDNA RADIONICA, PREDAVANJA, KONCERTI

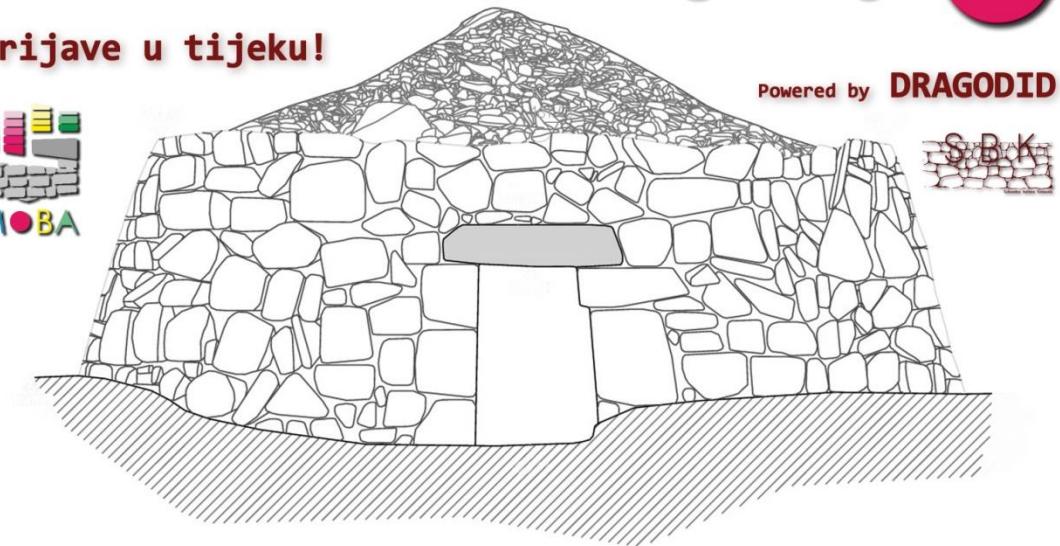
‘Putevima međa’/edukativna šetnja

Pločice
22.6.

Radionice suhozidne gradnje

Prijave u tijeku!

Powered by DRAGODID

A.B.O.P & NIPPLEPEOPLE

24.06. GRUDA

21:30

Gruda/
Čilipi
23.-24.6.

Hvala na pažnji.

KONAVLE TEAM:

Pavo Đukan

Petra Sturica

Anita Trojanović